

1. 19:20

Preliminär kostnadsutjämning och LSS för 2020

SKL har gjort en preliminär beräkning av 2020 års kostnadsutjämning med hjälp av uppdaterat underlag från Statistiska centralbyrån. Prognosen gäller nuvarande kostnadsutjämningsystem, inte det föreslagna systemet som är ute på remiss för närvarande.

Cirkuläret innehåller även en reviderad LSS-utjämning för 2019 samt en preliminär LSS-utjämning för 2020, som baseras på 2018 års ekonomiska utfall för de flesta kommuner.

Preliminär kostnadsutjämning och LSS för 2020

SKL har gjort en preliminär beräkning av 2020 års kostnadsutjämning med hjälp av uppdaterat underlag från Statistiska centralbyrån (SCB). Prognosen gäller nuvarande kostnadsutjämningsystem, inte det föreslagna systemet som är ute på remiss för närvarande. Precis som tidigare år är fyra komponenter fortfarande inte uppdaterade/ fastställda:

- andelen med ekonomiskt bistånd (delmodellen för individ- och familjeomsorg)
- efterläpningsbidraget (delmodellen för befolkningsförändringar)
- de faktiska nettokostnaderna
- uppräkningsfaktorn

Nedan kommer vi att resonera om några av dessa variabler.

Förutsättningar för den preliminära kostnadsutjämningen

Andel med ekonomiskt bistånd över 6 månader (delmodellen för individ- och familjeomsorg)

I prognosen används 2017 års uppgifter för "Andel med ekonomiskt bistånd över 6 månader", vilket kommer att uppdateras till oktoberprognosen.

Varje individ som uppfyller kriteriet medför ett förbättrat utfall på 110 000 kronor. Uppdateringen av denna variabel sker först till oktoberprognosen, vilket därför har stor påverkan för kommuner med stor förändring av antalet långvariga försörjningsstödstagare.

Kommuner som minskat sitt ekonomiska bistånd under 2018 bör beakta detta i sitt arbete med 2020 års budget. Om kommunens andel med långvarigt ekonomiskt bistånd ökat under 2017 jämfört med riket kommer uppdateringen ge ett positivt utfall och minskar andelen blir följden ett negativt utfall från IFO-modellen.

Eftersläpningsbidraget för befolkningsökning i delmodellen för befolkningsförändringar

Ersättningen för eftersläpning har i likhet med tidigare års aprilberäkningar satts till noll. Detta beror på att beräkningen för 2020 bygger på förändringen av folkmängden mellan 1 november 2018 och 1 november 2019. För de 55 kommuner som utjämningsåret 2019 fick ett bidrag innebär det en negativ förändring. Övriga kommuner betalade en avgift på 120 kronor per invånare. I vår modell Skatter & bidrag finns det möjlighet att simulera bidragets storlek utifrån vad man tror att befolkningen blir per den 1 november 2019.

Den stora befolkningsökningen under senare år gör att hela 85 kommuner kan få bidrag för eftersläpningseffekter 2019. Dessa kommuner har haft en genomsnittlig befolkningsökning de senaste fem åren (2014 till 2018) som överstiger 1,2 procent. För att bli aktuell för ersättning bidragsåret 2019 måste befolkningen i dessa kommuner även öka med 1,2 procent mellan den 1 november 2018 och 2019. Varje ny invånare över tröskeln ger ett tillskott på mellan 38 000 (Solna) och 54 000 kronor (Åstorp), beroende på respektive kommuns utfall i utjämningsystemen. Med tanke på bidragets storlek kan det vara en god idé att följa den faktiska befolkningsutvecklingen.

Tabell 1. Kommuner som kan få eftersläpningsbidrag 2020
Procent

Namn	2014–2018	Namn	2014–2018	Namn	2014–2018
Knivsta	3,86	Lessebo	1,73	Vaxholm	1,42
Sundbyberg	3,52	Norrtälje	1,73	Västerås	1,42
Upplands-Bro	3,18	Staffanstorp	1,73	Täby	1,39
Trosa	2,81	Laholm	1,71	Göteborg	1,38
Nykvarn	2,81	Huddinge	1,70	Ronneby	1,36
Järfälla	2,61	Håbo	1,70	Vaggeryd	1,36
Älmhult	2,49	Vellinge	1,69	Nässjö	1,36
Lekeberg	2,41	Gnesta	1,66	Södertälje	1,35
Värmdö	2,33	Burlöv	1,65	Stockholm	1,32
Solna	2,22	Hylte	1,64	Jönköping	1,31
Haninge	2,22	Malmö	1,63	Kävlinge	1,30
Åre	2,21	Svedala	1,62	Strängnäs	1,30

Habo	2,18	Kungsbacka	1,59	Tjörn	1,30
Bollebygd	2,16	Växjö	1,53	Mellerud	1,30
Sigtuna	2,14	Umeå	1,52	Falkenberg	1,29
Österåker	2,11	Tyresö	1,52	Ulricehamn	1,27
Ale	2,10	Åstorp	1,52	Höör	1,27
Upplands Väsby	2,05	Kungälv	1,51	Partille	1,26
Mölnadal	1,98	Halmstad	1,50	Varberg	1,26
Uppsala	1,98	Avesta	1,49	Stenungsund	1,24
Hammarö	1,97	Lund	1,48	Klippan	1,24
Enköping	1,89	Ekerö	1,47	Uddevalla	1,24
Nacka	1,88	Högsby	1,47	Lidingö	1,24
Lilla Edet	1,87	Eksjö	1,46	Vårgårda	1,23
Östra Göinge	1,86	Linköping	1,46	Kungsör	1,23
Helsingborg	1,85	Lerum	1,45	Landskrona	1,22
Örebro	1,84	Kalmar	1,44	Skövde	1,22
Lomma	1,84	Aneby	1,43	Hörby	1,21
Markaryd	1,76				

Verksamheternas nettokostnader 2018

Verksamhetskostnaderna på riksnivå från bokslut 2018 kommer att ligga till grund för 2020 års kostnadsutjämning. Då verksamhetskostnader ännu inte är fastställda har förbundet gjort en bedömning av dessa utifrån antaganden om hur löner, priser samt volymutveckling för de olika verksamheterna förändrats mellan 2017 och 2018.

Tabell 2. Prognostiserad nettokostnad 2018 per verksamhet
Kronor per invånare om inte annat anges

	utfall	(prognos)	förändring
--	--------	-----------	------------

Förskola o skolbarnsomsorg	8 009	8 315	3,82
Grundskola	11 039	11 587	4,97
Gymnasieskola	3 751	3 854	2,74
Äldreomsorg	10 169	10 657	4,80
Individ- o familjeomsorg	4 104	4 239	3,30
Kollektivtrafik	2 444	2 588	5,89

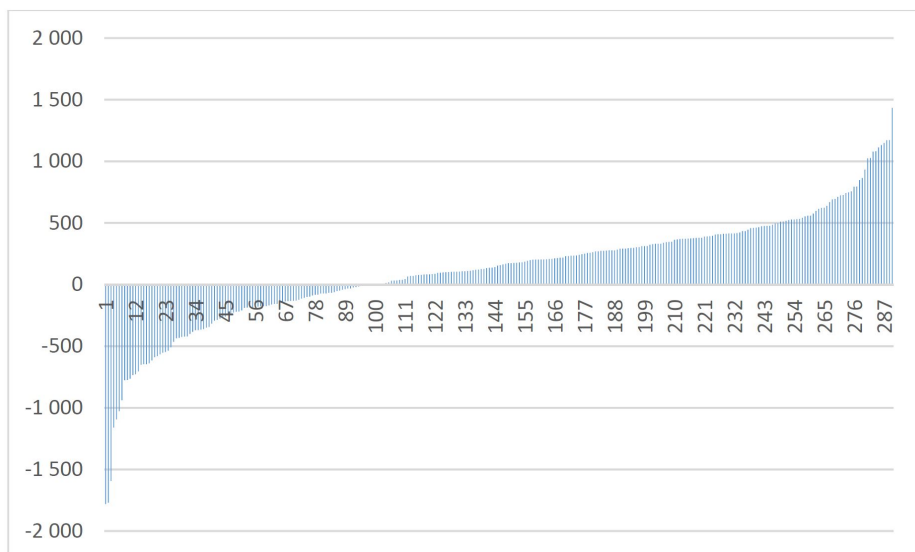
Utfallet

Kommunens standardkostnad för kostnadsutjämnings olika delar samt kommunens bidrag eller avgift totalt framgår av **bilaga 1**. Bidraget eller avgiften för kommunen är skillnaden mellan kommunens så kallade strukturkostnad och den genomsnittliga strukturkostnaden för riket (41 732 kronor per invånare).

Förändringar för enskilda kommuner sträcker sig från ett bättre utfall med 1 433 kronor per invånare (Arjeplogs kommun) till ett sämre utfall med –1 781 kronor per invånare (Mölnads stad). För Mölnads del beror förändringen till stor del på att eftersläpningseffekten inte är inkluderad. Se **bilaga 2**.

Man kan också se att stora skillnader mellan olika landsbygdskommuner. Det största del beror det på skilda befolkningsutveckling. Arjeplog som haft ett negativ befolkningsutveckling får ett ökad bidrag, medan exempelvis Åsele (som haft en nästintill oförändrad invånarantal under senare år) får ett försämrat utfall på knappt 1 200 kronor per invånare. Det bör dock noteras att höstens uppdatering av IFO-modellen kan få stort genomslag, särskilt för mindre kommuner.

Diagram 1. Förändrat utfall mellan prognosen för 2020 mot utfall för 2019
Kronor per invånare

Nästa beräkning

SCB kommer senast den 1 oktober att redovisa nästa prognos över 2020 års kostnadsutjämnings. I den beräkningen kommer kostnadsuppgifterna per verksamhet och variabeln Ekonomiskt bistånd vara fastställda.

Reviderad LSS-utjämnings 2019

I mars presenterade SCB det reviderade utfallet i LSS-utjämningsen för 2019. Jämfört med utfallet från december har några få kommuner ändrat i sina underlag. Påverkan på andra kommuners utfall är mycket marginellt.

Preliminär LSS-utjämnings 2020

SCB har gjort en tidig prognos för utfallet i LSS-utjämningsen 2020 som baseras på 2018 års ekonomiska utfall för de flesta kommuner. Prislapparna och totalkostnaden är baserat på uppgifter från de kommuner som kommit in med uppgifter från 2018. För 226 kommuner som kommit in med sina Räkenskapsammandrag (RS) för 2018 före den 19 april beräknas personalkostnadsindex (PK-IX) på dessa siffror. Detta gäller även om RS inte är färdiggranskat av SCB. För övriga kommuner så används PK-IX för 2019 års utjämnings som är baserat på RS för 2017. Vi kommer liksom tidigare år att göra en ny prognos för LSS-utjämningsen 2020 i juni när RS för 2018 är färdigt. Vi utgår från att regeringen väljer att uppdatera PK-IX, eftersom detta gjorts under en rad år. Se **bilaga 3** för kommunvisa uppgifter.

Beräkningarna grundar sig på följande förutsättningar

- Antalet LSS-insatser per den 1 oktober 2018 enligt uppgifter från Socialstyrelsen.
- Antalet beslut om personlig assistans enligt SFB i oktober 2018 enligt uppgifter från Försäkringskassan.
- Personalkostnadsindex (PK-IX) baserat på RS 2018 för 226 kommuner, för övriga används det PK-IX som användes för "reviderat utfall" för utjämningsåret 2019. Respektive beräkningsätt per kommun framgår av bilaga 3 tabell 1. Uppgifter från Försäkringskassan om kommunernas inbetalda ersättningar för personlig assistans enl. SFB under 2018 (används i väntan på uppgifter från RS 2018).
- Folkmängdsuppgifter per den 31 december 2018.
- Vår prognos för prislappar vid beräkningen av grundläggande standardkostnader, som baseras på RS för 2018 med en prognos för totalkostnaderna på nationell nivå. Ökningen av nettokostnaderna i prognosen är 3,6 procent från 2017 till 2018.

Tabell 3. Prislappar baserade på RS 2018
Kronor per år

Bostad med särskild service	Belopp	Övriga insatser	Belopp
– vuxna (riktvärde)	960 418	– korttidsvistelse (riktvärde)	284 885
– barn	1 200 523	– korttidstillsyn	156 687
– barn i familjehem	432 188	– avlösarservice	71 221
Daglig verksamhet	214 507	– ledsagarservice	71 221
Personlig assistans			
– enligt LSS (riktvärde)	562 135		
– enligt LASS/SFB3	281 067		

För de kommuner som har stora förändringar av antalet personer med verkställda beslut enligt LSS och SFB mellan åren och därmed stor förändring av bidrag/avgift i utjämningsystemet finns anledning att undersöka om underlaget är korrekt. Även stora förändringar av personalkostnadsindex kan finnas anledning att granska.

Information om tidpunkter under 2019

Aktuella datum finns på vår webbplats under Ekonomi, juridik, statistik. Klicka på Ekonomi. Länk till sidan Ekonomikalendern finns under bilden med almanacka och spargris.

Har du aktiverat prenumeration från vår webbplats? För att säkert få alla våra nyheter, gå in på skl.se och välj Prenumerera på webbinnehåll. Länken ligger i den grå sidfoten längst ner på sidan.

Under vårt område Ekonomi finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan dem.

Frågor

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Måns Norberg 08-452 77 99 eller Anders Folkesson 08-452 73 37, och frågor om LSS kan ställas till Peter Sjöquist 08-452 77 44. Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson Anders Folkesson